NOORD-BRABANDER.

Quid vetat? Dicere verum HORATIUS.

NUMMER 45. 's BOSCH. DINGSDAG, 14 JULIJ 1829.

Nederlanden.

PROVINCIALE STATEN.

In de vergadering van den 10 dezer, waarin tegenwoordig waren de heer gouverneur en 41 leden, zijnde de heer baron *van Hugenpoth*, uit hoofde van ziekte absent, is na het resumeren der notulen dadelijk tot de aan de orde van den dag zijnde verkiezingen overgegaan, als: voor de tweede kamer der staten-generaal, in plaats van jonkheer *L. A. van Sasse van IJsselt* is, bij het opnemen der stemmen, gebleken, dat gehad hebben

Jonkh. *L. A. van Sasse van IJsselt*	22 stemmen.
Jonkh. *P. E. de la Court*	18 »
In blanco	2 »

Bij de stemming in plaats van den burgemeester *A. G. Verheyen* hebben gehad

De heer *A. G. Verheyen*	22 stemmen
— — *H. de Wys*	20 »

Bij de derde stemming voor het aftredend lid, de heer *A. J. J. H. Verheyen*, hebben gehad

De heer en mr *J. L. A. Luyben*	22 stemmen.
— — — — *A. J. J. H. Verheyen*	18 »
Jonkh. *P. E. de la Court*	2 »

Voor het gedeputeerd bestuur zijn herkozen de heer en mr *J. H. Sassen* en de heer en mr *J. B. van de Mortel*.

Is aan de vergadering voorgelezen een brief van gedeputeerde staten, betrekkelijk den aanslag dezer provincie, in de ƒ 40000, tot voorziening in de behoeften en instandhouding der kolonien van weldadigheid, welke brief met de daarbij behoorende stukken in handen van eene personele kommissie is gesteld.

West-Vlaanderen.

In de zitting van den 8 is de vergadering, volgens het reglement, in vier afdeelingen verdeeld. De heer baron *de Pelichy van Heurne* heeft het voorstel betrekkelijk de vrijheid van het onderwijs, hetwelk hij het vorige jaar gedaan heeft, vernieuwd; het achtingswaardig lid heeft hetzelve in de volgende bewoordingen ontwikkeld:

Edel achtbare heeren!

Het regt der vaders ten aanzien van hunne kinderen een door God, en de natuur geheiligd, en door de grondwet, waaronder wij leven, bevestigd regt zijnde, zoude ik meenen aan mijnen pligt als afgevaardigde van deze provincie te kort te doen, indien ik, in deze vergadering, niet al mijne pogingen in het werk stelde, om een zoo uitstekend regt, hetwelk het ministerie aan banden leggen wil, te handhaven.

Ik zeg pogingen; zij zullen niet noodzakelijk zijn, dewijl ik de eer heb mij grootendeels te rigten tot huisvaders, die, even als ik, zullen doordrongen zijn van de behoefte, om een hunner kostbaarste regten te hernemen.

Vrijgemaakt, door het antwoord onzer onafhankelijke afgevaardigden op de aanspraak des Konings, in die altoos gedenkwaardige zitting van het jaar 1828, belet niets meer dat wij de geheele volheid onzer regten genieten, en dat wij, zoo wel onze wenschen als onze behoeften, aan den voet des troons van den besten der Koningen, die door zijne ministers misleid wordt, nederleggen.

Laten wij, ons grondende op de artikelen 145, 146 en 151 van de grondwet, met eenparige stemmen, een adres aan Z. M. indienen, om hem den algemeenen wensch, zelfs volgens de wet, uit te drukken, dat het openbaar onderwijs van alle kluisters moge onthonden worden, opdat de ouders hunne kinderen in het belang van den staat en van hunne familien mogen opvoeden.

Laten wij hem insgelijks verzoeken, dat men van onze hooge-scholen die vreemde leeraren verwijdere, wier verschijning op onze scholen ons onbekwaam en onkundig oordeelt voor de opvoeding onzer jeugd.

Laten wij, eensgezind in onze gevoelens, het veld, hetwelk wij wettig bewandelen, niet verlaten; dat geen bevel, dat geene ministeriele instructie ons belette, aan den vorst zoo wel onze klagten als onze behoeften, als aan eenen algemeenen vader, te doen kennen.

Indien het gebeurde, hetgeen ik niet hoop, dat mijnheer de president zich tegen onze poging mogt verzetten, laten wij hem dan met standvastigheid en onafhankelijkheid de grondwet, het *palladium* onzer vrijheden, voorleggen, en tot hem zeggen, dat art. 161 voortaan art. 151 niet meer zal tegenspreken.

Ziedaar, edel achtbare heeren! het voorwerp van mijn voorstel; het is in het belang van allen; ik vlei mij, dat gij hetzelve gunstig zult aannemen; dit is de opregte wensch van eenen burger, die zijnen Koning en zijn vaderland bemint.

Geen lid deze voordragt durvende ondersteunen, zal zij niet in aanmerking genomen worden.

De vergadering zal op vrijdag den 10 op nieuw bijeenkomen.

Benoemingen.

De staten van West-Vlaanderen hebben den heer *Veranneman* met 63, en den heer *de Langhe* met 62 stemmen herkozen tot leden van de tweede kamer der staten-generaal, doch, in plaats van den heer *de Meulenaere*, met 47 stemmen benoemd, den heer *Sandelin*. De heer *Sandelin* is zeer ministerieel, president van de regtbank van eersten aanleg en benoemd tot ridder van de orde van den nederlandschen leeuw. Het ministerie verwacht van dit lid veel goeds.

Oost-Vlaanderen.

In de zitting van den 9 dezer zijn benoemd tot leden der tweede kamer de heer baron *van den Brouck de Terbeck*, burgemeester van Termonde, in plaats van den heer graaf *Vilain XIIII*, welke eerste de kamer bedankt en belooft, dat hij altijd, ingevolge zijn geweten, zal handelen en de belangen der provincie zal voorstaan.

De heeren *van Crombrugghe* en *de Rouck*, zijn herkozen.

Tot leden van het gedeputeerd bestuur zijn herkozen, de heeren *de Cock*, *van Aken*, en ter vervanging van den heer *de Bruyne* overleden, de heer *Lippens*.

Limburg.

De heer *de Brouckere* herkozen. Zijn mededinger was de heer *Michiels van Verduynen*, welke van de 57, slechts 23 stemmen in zijn voordeel gehad heeft.

Na de weder inkiezing van den heer *de Brouckere* heeft de heer *Lamberts* van St. Truyen een ontwerp van adres op het bureau van den heer president neergelegd. Hetzelve is van den volgenden inhoud:

Edel achtbare heeren!

De vrijheid der godsdienstige gevoelens is aan allen gewaarborgd (grondwet, art. 190). Zij is dus volledig, geheel, zonder uitvlugt, zonder verlies, met waarborg, [illegible] bij wege van overdragt, [illegible]

Iedere godsdienstige gemeenschap heeft haar eigen onderwijs, en het behoort niet tot het ministerie om dat onderwijs te beperken en hetzelve regtstreeks of zijdelings te beheerschen. De gelijke bescherming, aan alle godsdienstige gemeenschappen toegestaan, vloeit uit art. 191 der grondwet voort, het is een regt hetwelk het ministerie niet mag verdeelen, maar moet eerbiedigen. Waarom plaatst men dan het monopolie van het onderwijs tusschen het regt en het genot? Wil men, onder voorwendsel van volmaking, onze zedelijke waarborgen heimelijk wegnemen, en door het middel van de restrictive wijze, uitsluitend de vrijheid van het onderwijs aan zich zelve geven?

Maar, zal men zeggen, hier wordt van geen godsdienstig onderwijs gesproken, de regering vordert niets dan het uitsluitend bestuur over het wereldsch onderwijs, over de menschelijke wetenschappen, om mij te bedienen van de uitdrukking van een lid der eerste kamer (*Goubau*). Welnu! is dat bestuur dan eene geringe zaak? Wanneer men toelaat, dat de godsdienst als leerstelsel al buitengesloten wordt, zal het toch onmogelijk zijn de zede- en staatkunde van het wereldsch onderwijs af te scheiden.

Het is onnoodig de natuurwet in te roepen, om te betoogen, dat de zedelijke opvoeding aan de ouders toekomt, en dat deze vandaar de zorg daarover aan iemand naar hunne keus kunnen opdragen. Inderdaad, deze wet maakt de ouders verantwoordelijk voor het gedrag der minderjarige kinderen; zij legt hun derhalve eenen pligt op, namelijk om hunne kinderen te besturen; en men zoude hun het regt willen betwisten om dien pligt volgens hun geweten te vervullen! Er zoude eene ongerijmdheid bestaan tusschen de premissen en de gevolgtrekkingen, namelijk de pligt en het verbod om dien te vervullen.

Behoort de staatkunde, dat is, de kennis van de pligten en de regten der burgers meer tot de uitsluitende magt? Neen.

In eene constitutionele regering behoort de staatkunde tot het beheer van allen; zij moet vrij zijn in het mondeling onderwijs, zoo als zij zulks door den weg der drukpers is. Wanneer men de verklaring en de ontwikkeling onzer grondwet aan eenen aanhang, of aan eenige factie, welke die ook zoude mogen zijn, toevertrouwt, loopt men gevaar, dat men aan dezelve eene verkeerde rigting geeft.

Men vergelijke voorts art. 226, ik zeg niet met het volgende, maar met art. 228 der grondwet, en men zal zien, dat de instellingen van weldadigheid een niet minder bestendig

voorwerp uitmaken van de zorgen der regering, dan het openbaar onderwijs, en intusschen zal het nooit in den geest van iemand opkomen te denken, dat de regering alleen toegelaten wordt, om werken van weldadigheid uit te oefenen, of dezelve te besturen.

Het is klaarblijkelijk, dat de vrijheid van het onderwijs een der grootste belangen van de provincie is, dat belang hetwelk hare inwoners met de meeste warmte uitdrukken. Met het oog op dat grootere en op de hier boven gemaakte overwegingen, stel ik aan U. E. Achtb. voor, om de wenschen van de inwoners der provincie te ondersteunen door een adres aan den Koning en aan de staten, staten-generaal, hetwelk de vrijheid van onderwijs ten doel heeft.

Maestricht, (Get.), *Werner de Lamberts.*
9 julij 1829.

Zuid-Braband.

In de zitting van den 7 julij heeft de heer *Viron* aan de vergadering voorgedragen, dat de gouverneur, op hetzelfde tijdstip, waarop hij zijne jaarlijksche reis door de provincie begon, ziek geworden zijnde, er van zijnen kant geen verslag omtrent de materiële gesteldheid der provincie konde gedaan worden; maar het verslag van de deputatie der staten wordt door den heer griffier gelezen. Hetzelve weidt inzonderheid uit over de wegen en kanalen en de gesteldheid van het openbaar onderwijs.

Het verslag geëindigd zijnde, staat de heer *Joseph de Baillet* op en ontwikkelt eene voordragt welke hij aan de vergadering doet, tot een adres aan den Koning ten voordeele van de vrijheid van het onderwijs en van de vrijheid van taal, en tot herstelling van alle grieven der provincien. Bij de toejuiching van de vrijheid der drukpers, zegt de heer *Baillet*, welke ons is toegestaan, moet men het betreuren, dat men nooit de andere aan de regering gevraagde herstellingen verkregen heeft. Daar het adres door de tweede kamer der staten-generaal gestemd, niet in handen van den Koning is kunnen komen, is het te wenschen, dat de staten van Zuid-Braband, en het belang van hunne provincie, op de punten, waarover in dat adres gesproken werd, terugkomen. Dewijl het schijnt, dat men den Koning, ten opzigte van den aard der grieven van de natie, in deszelfs goede meening misleid heeft, is het regtmatig, dat de afgevaardigden van Braband, met betrekking tot deze grieven, den Koning zoo goed mogelijk zoeken in te lichten. Het voorstel van den heer *Baillet* werd van alle kanten ondersteund. De heer *Cornet de Grez* verzoekt, dat hetzelve zal gedrukt worden; het drukken en ronddeelen van hetzelve aan de leden, wordt bevolen. Het voorstel wordt vervolgens op het bureau neergelegd, om, ingevolge de bepalingen van het reglement op de orde der vergadering, na drie dagen bediscutieerd te worden.

De heer griffier der staten leest vervolgens eene petitie voor, welke door den heer *van der Straeten* en twee andere onderteekenaars, aan de staten gerigt is. Deze betreft ook de geschillen over de vrijheid van onderwijs en taal, en vraagt daarenboven de publiciteit der zittingen van de staten en de openbaarmaking der provinciale budjets. Dit verzoekschrift is, ter inzage van de leden der vergadering, ter griffie neergelegd.

Vijf afdeelingen worden er voor de verdere werkzaamheden der zittingen van de staten zamengesteld; waarna de vergadering tot vrijdag aanstaande wordt uitgesteld. De zitting van dien dag zal, volgens alle waarschijnlijkheid, aan de discussie over het voorstel van den heer *de Baillet* worden toegewijd.

In de zitting van 11 dezer zijn herkozen, de heeren *de la Vieilleuse* en *Pascal d'Onyn*, voor het gedeputeerd bestuur ingekozen de heer *Petters van Leuven*, in plaats van den heer *Eedekens*, en de heer *Strens*, herkozen.

Henegouwen.

In de vergadering van den 10 dezer zijn herkozen, de heeren *de Seeus* met 76, *de Roisin* met 75 en *le Hon* met 74 stemmen, en in de plaats van den heer *Desmanet*, overleden, is gekozen de heer *Taintenier*, welke beloofd heeft, dat hij met de gedeputeerden der oppositie stemmen en geheel onafhankelijk zal blijven. De heer *Taintenier* moet in het volgende jaar aftreden, zijnde het mandaat van den heer *Desmanet* alsdan geëindigd.

Voor het gedeputeerd bestuur zijn herkozen, de heeren *Ghiselain* en *Bouvez*. Den 11 is de zitting voor de provincie Henegouwen gesloten geworden.

Namen.

In de zitting van den 8 heeft de heer mr. *Zoude*, welke dit jaar tot lid der provinciale staten gekozen is, een voorstel gedaan, strekkende, om eene volledige vrijheid van onderwijs te erlangen; deze motie is met eene levendige belangstelling aangehoord, en naar de derde kommissie gezonden.

De heer *Desmanet de Biesme* heeft het voorstel gedaan, om een adres aan den Koning nopens het verbod van het gebruiken der fransche taal, aan te bieden, hetwelk mede in handen van die kommissie gesteld is.

In ons volgend nummer zullen wij de benoemingen mededeelen.

— De ridderschap der provincie Namen heeft tot leden der provinciale staten in plaats van den baron *de Woelmont de Brumagne* en den graaf *de la Roche*, benoemd den baron *Auguste de Woelmont d'Ambroine* en den graaf *de Carré*, beide onafhankelijke personen.

Luik.

De provincie Luik heeft eene dubbele overwinning behaald. Voor de staten-generaal zijn gekozen de heeren *d'Omalius Thierry* en *Collet* in plaats van de heeren *le Clerq*, prokureur-generaal bij het hoog-geregtshof aldaar en de heer *Loop*, raadsheer bij hetzelfde geregtshof.

Voor het gedeputeerd bestuur zijn gekozen de heeren graaf *de Hamal*, *de Leeuw* en *de Bossemaert*, ter vervanging van de heeren *Lannoy*, *Knaeps Kenor* en *Crawhez*.

Dit zijn de gevolgen der kuiperijen van het ministerie. De heer *van Maanen* zal niet zeer te vrede zijn, maar welligt eenigen troost vinden in de benoeming van zijnen boezemvriend *P. A. Brugmans*, in den baron *van den Broeck*, burgemeester van Termonde en den heer *Sandelin*, die gezegd wordt een overgroote vriend van het ministerie te zijn. De natie heeft het oog op dit driemanschap gevestigd.

Zeeland.

Herkozen mr. *C. G. Byleveld*.

Groningen.

Herkozen jonkheer *J. Jarges*, en is in plaats van jonkheer *J. Hora Siccama van Slochteren*, overleden, benoemd jonkheer *G. Horenken van Alberda van Bloemersma*.

'S HERTOGENBOSCH, 13 *july*.

Wij hebben *Janus* gister niet ontvangen.

— De vervanging van den heer *de Meulenaere* heeft te Brugge eene bijzonder sterke gisting te weeg gebragt, welke zich op de ondubbelzinnigste wijze openbaart. Dingsdag avond (de dag der verkiezingen), begaf zich eene groote menigte onder de vensters van den heer *de Meulenaere*, en onder het geroep van *leve de constitutionele afgevaardigde! leve de verdediger onzer vryheden! Leve de Meulenaere!* werd er eene serenade gegeven. De heer *de Meulenaere* verscheen aan zijn venster en bedankte zijne medeburgers verscheidene keeren voor de blijken van droefheid, welke zij hem betuigden.

Vele zeer levendige tooneelen hebben in de koffijhuizen, herbergen en aan de publieke tafels waar zich leden der provinciale staten vertoonden, plaats gehad. Eene tentoonstelling van bloemen had sedert eenige dagen ten gevolge van eene concours plaats. Men verzekert, dat men aan de kommissie van het concours verzocht heeft, om de tentoonstelling voor de heeren leden der staten eenige dagen te verlengen, maar dat deze, kennis van den uitslag der verkiezingen gekregen hebbende, bevel gegeven heeft om aanstonds de zaal te sluiten.

Den tweeden dag daarna, donderdags, moest er eene groote maaltijd plaats hebben, welke men sedert langen tijd aan de afgevaardigden had aangeboden, die voor het adres gestemd hebben. Men weet, dat de heer *de Meulenaere* tot dat getal behoort.

De opvolger van den heer *de Meulenaere* is onlangs met de orde van den nederlandschen leeuw gedecoreerd. (*Politique.*)

— Men leest in den *Catholique* van vrijdag 10 dezer, het volgende:

De gouverneur van Noord-Braband, ondersteund door den geheelen protestantschen en slaafschen aanhang, stelt alles in het werk om den heer baron *de Sasse van IJsselt* te verwijderen en de twee *Verheyen's*, welke tot de toegevendste en minstbeteekenendste leden der te verkiezene kamer behooren, te behouden. De meerderheid der staten is aan hare pligten gehecht, maar men vreest, met betrekking tot eenige zwakke mannen, zeer voor de bedreigingen en beloften van den gouverneur. Voorts doet de heer *de la Court*, eertijds ontvanger-generaal en, sedert korten tijd, administrateur der schatkist, zich op, om den heer *de Sasse*, de eer der provincie, te vervangen. De nieuwe kandidaat betoonde zich, voor eenige weken, onafhankelijk, zijne benoeming tot den ridderstand en die van zijnen zoon tot eenen post, hebben hem tot de slaafsche partij doen overgaan. Hoe zal een dergelijke overlooper, een der standvastigste leden van de nationale oppositie vervangen?

Men leest in den *Catholique* de twee volgende brieven:

Brugge, 8 julij 1829.

De dag van gisteren was een ware dag van teleurstellingen, nooit is het publiek grover bedrogen geworden; nooit hebben de provinciale staten zich op eene meer onteerende wijze gedragen en nooit heeft een gouverneur eener provincie tot zulke lage *intrigues* zijnen toevlugt genomen. Ook is de algemeene verontwaardiging ten top gestegen. De niet-herkiezing van den heer *de Meulenaere* heeft eenen onuitwischbaren vlek op de vertegenwoordigers onzer provincie gedrukt, en deze gebeurtenis, welke door de tegenwoordige omstandigheden nog merkwaardiger wordt, zal eenen langdurigen, maar zeer hagchelijken indruk in het geheugen der ware vaderlanders achterlaten.

Mijne pen weigert mij om alle bijzonderheden dezer gebeurtenis op het papier te zetten; het valt ons moeijelijk om er geloof aan te slaan. De publieke geest keurt het gedrag der staten af. Op de eerste tijding van den uitslag der verkiezingen weigerden allen aan dezelve geloof te hechten. Weldra waren de straten en openbare plaatsen, de kroegen en koffijhuizen opgepropt, een ieder liep om ten aanzien van de geringste omstandigheden onderzoek te doen. De leden der staten, welke men voorname-

lijk verdacht, aan de zamenspanning deel te hebben genomen, werden overal uitgefloten. Overal in de bijeenkomsten jouwde men hen uit en beschimpte men hen: op het oogenblik zelfs, dat het puik der stad zich beijverde, om aan den achtenswaardigen heer *de Meulenaere* de uitdrukking zijner regtmatige droefheid aan te bieden. Des avonds zag men nieuwe blijken van het reinste patriotismus; ten tien ure werd aan den doorluchtigen verdediger onzer constitutionele regten in tegenwoordigheid van meer dan twee duizend inwoners, door uitstekende liefhebbers, eene luisterrijke serenade aangeboden. Het eenstemmig geroep van *leve de Meulenaere!* schande aan de provinciale staten! weg met de intriganten! volgde op elke *symphonie,* maar de geestdrift klom ten top, toen de deugdzame burger zich op zijn balkon vertoonde, om aan zijne talrijke vrienden en al zijne vaderlandslievende medeburgers te betuigen, hoe gevoelig hij was voor de blijken van belangstelling, welke hij met zoo veel plegtigheid ontving.

Eén zoo luisterrijke en schoone triomf was zeer geschikt om hem schadeloos te stellen voor de ondankbaarheid van trouwlooze en misdadige lieden, die, hunne hooge zending miskennende, in dagen van gevaar het vaderland van den welsprekendsten en moedigsten van deszelfs verdedigers beroofd hebben.

In afwachting van nieuwe bijzonderheden, zullen eenige woorden genoegzaam zijn, om het gedrag van onzen gouverneur in deze zaak af te schilderen. Twee dagen vóór de verkiezingen verzekerde hij, dat de herkiezing van den heer *de Meulenaere* geene zwarigheid zoude lijden, dat het gouvernement daaraan geenen hinderpaal zoude in den weg leggen, en dat hij eerder zijn ontslag zoude nemen, dan zich daartegen verzetten.

Ontvang enz. (*Get.*) *P. S........d.*

Brugge, den 8 julij 1829.

Hij die zeide, dat er, naast de Koningen, niets ondankbaarder was dan de volken, heeft misschien eenige van die treurige waarheden gezegd, welke de wereld in droefheid storten en waarvan onze provinciale staten dezer dagen de toepassing op eenen onzer aftredende afgevaardigden, en ontegenzeggelijk op eenen der uitstekendste leden der oppositie, gemaakt hebben. Naauwelijks wisten wij, dat onze achtbare heeren aangekomen en vergaderd waren, of men vernam omtrent den middag, dat de verkiezingen geschied, en dat de heer *de Meulenaere* door den heer *Sandelin,* president van de regtbank van eersten aanleg, vervangen was. Deze tijding, welke zich, zonder het gelui der klokken, in een oogenblik verspreidde, heeft op alle inwoners, dat is op de *regtschapene harten,* aan welke *het vaderland dierbaar is*, eenen treurigen en bezwaarlijk te beschrijvenen indruk gemaakt; men herinnerde zich alles wat deze achtenswaardige burger ter verdediging onzer vrijheden gedaan had, en men vroeg elkander, wat zijn opvolger konde doen. Gelukkig dat deze zoo overhaastige gedane bewerking geene droeviger gevolgen gehad heeft, en dat de heeren *de Langhe* en *Veranneman* herkozen zijn. Mogt dit voorbeeld van ondankbaarheid in andere provincien niet gevolgd worden! Mogt het vooral alle andere edelmoedige verdedigers onzer regten niet moedeloos maken, die geene andere vergelding voor hunne werkzaamheden verwachten, dan de publieke achting en de eer van hun land te dienen! De heer *de Meulenaere* is afgetreden, maar laat hij zich troosten; hij heeft in de publieke opinie niets verloren, want deze heeft zich integendeel op eene schitterende wijze geopenbaard, en hij zal dezelve bij de aanstaande verkiezingen, sterker en vooral meer ingelicht vinden. Voorts zal men weldra ontdekken, door welke slinksche kunstgrepen men het zoo ver gebragt heeft, dat men deze onbegrijpelijke substitutie heeft daargesteld. Wie zoude dan nu nog en op de wijze, waarop ons verkiezingsstelzel is georganiseerd, durven zeggen, dat het volk spreekt door den mond van deszelfs afgevaardigden? Neen de volken zijn niet altoos ondankbaar, en hoevele bewijzen hebben zij, van *Aristides* af tot den generaal *Foy* toe, niet gegeven, dat zij, indien zij in hunne verbijstering somtijds verstandige lieden afwezen, ook hunne ware en edele verdedigers wisten te beloonen en met onsterfelijke laauweren te bedekken.

Tilburg, 7 julij 1829.

Mijne Heeren!

Het alhier bestaande concert *de Harmonie,* werd onlangs door den heer burgemeester dezer stad uitgenoodigd, om te willen assisteren bij de ontvangst van Z. M. onzen geliefden Koning; geen aangenamer taak konde aan hetzelve te beurt vallen, en met de meeste bereidvaardigheid werd er dadelijk een plaisier en oefenings-tochtje naar Oosterhout opgeofferd, aan het genoegen, om den Koning deze hulde te mogen bewijzen. Het voortreffelijk muzijk van dit gezelschap bragt niet weinig, ja welligt het meest bij, om de intrede van onzen beminden Vorst luisterrijk te maken, en onze geheele gemeente achtte zich hierdoor aan de heeren leden verpligt, met het hartelijkst verlangen, dat de heer burgemeester hun, op eene waardige wijze, voor hunne menigvuldige diensten de erkentenis der geheele gemeente mogt betuigen; dan dit scheen, even als bij vorige gelegenheden, niet te mogen zijn, en de aan hen bewezene dankbaarheid, was op eene zoodanige wijze ingerigt, dat het gezelschap gemeend heeft, die niet te kunnen aannemen, en zelfs op eene nadrukkelijke wijze deszelfs ontevredenheid heeft laten blijken, met een vast besluit, van nimmer, op aanzoek van onzen burgemeester, iets te willen doen, maar toch voornemens zijnde op ieder ander verzoek deszelfs gewone bereidwilligheid aan den dag te leggen en zeer zeker zal blijven trachten, van bij iedere gelegenheid, aan den Koning en deszelfs doorluchtig huis, allen mogelijken eerbied te bewijzen.

Daar nu dit voorval nog al vrij ruchtbaar schijnt geworden te zijn, zal het mij aangenaam wezen dezen in uw geacht dagblad te willen plaatsen, ten einde de verkeerde uitleggingen te voorkomen, die ter goeder of ter kwader trouw er aan zouden kunnen gegeven worden en opdat alzoo onze tilburgsche *Harmonie* uit geen verkeerd daglicht moge worden beschouwd.

Een Vriend der Harmonie.

Helmond, 8 Julij 1829.

Mijne heeren.

Men zegt, dat de heer schoolopziener van dit distrikt (de heer *van Velthoven*) in de voorgaande week zijne onderhoorige schoolmeesters heeft bezocht en hen onder andere gevraagd, wat zij voor beter houden, dat het gouvernement de schoolmeesters plaatsen blijve geven en alleen daarover heersche of wel, dat men het onderwijsgeven aan een ieder vrijlate? — Wij weten niet, welke memorie sommige derzelver ingediend en wat andere den heer schoolopziener geantwoord hebben; alleenlijk meenen wij zeker te kunnen gissen, wat *onze* schoolmeester zal gewenscht hebben; even zoo zeker echter meenen wij te weten, dat, indien deze beide vragen aan de meerderheid der ingezetenen of aan die van den gemeenteraad ter beantwoording werden voorgesteld, het tegenovergestelde, zonder eenigen twijfel zoude plaats hebben.

Uw bestendige lezer.

Oosterhout, 7 julij 1829.

Aan de Redactie van den NOORD-BRABANDER.

Mijnheer!

Vergun zoo spoedig mogelijk, bid ik UEd. eene plaats in uw geëerd dagblad aan het volgende, en ontvang de verzekering mijner hoogachting

UEd. Dw. Dienaar
F. X. JANSSENS,
Med. Doctor.

Nu, nadat door de oppositie tegen de vorige inrigting en uitvoering der dienstdoende schutterij met twee compagnien hier ter stede, alle excercitien provisioneel gestaakt zijn, en dat men vervolgens daaruit opmaakt, dat men tot de uitvoering van den letterlijken zin der wet op de schutterijen, ter voorkoming van nieuwe oppositie, zal wederkeeren, vraagt men zich onderling: zal men bij de bekentenis van het gemeentebestuur, voorheen gedaan, te weten, dat er geen 2500 zielen in den kring der gemeente zijn (de losse bouwhoeven daar niet onder begrepen), berusten, en dienvolgens slechts eene rustende schutterij inrigten? of zal men (hetgeen toch ieder belanghebbende regt heeft te vragen na dusdanige bekentenis, ten einde aan de wettigheid der nieuwe inrigting niet meer te moeten twijfelen) of zal men tot de telling der zielen binnen den *besloten kring of omtrek der gebouwen* moeten overgaan, en, ingevolge het bevonden getal, al of niet eene dienstdoende schutterij inrigten? En zoo ja, zal men den afgelegen bouwman der gehuchten, om eene compagnie te vormen, wederom tot den werkelijken dienst, op zoo grooten afstand, noodzaken? of zullen slechts de bewoners des besloten krings den schutterlijken dienst moeten verrigten?

Hoedanig de uitkomst daar ook van zijn moge, heeft men toch algemeen wel de overtuiging, dat de bekentenis van het gemeentebestuur niet ongegrond zij: immers de besloten kring of omtrek der gebouwen (nergens beter dan hier te onderscheiden, en door waterloopen afgeperkt), bevat in zich geen vier honderd woningen, groote en kleine te zamen genomen, en zijn niet alle bewoond; en iedere woning berekend wordende op vijf zielen (hetgeen toch wel de ruimte is) zouden er maar twee duizend zielen ten hoogste zijn, en dienvolgens, vleit men zich niet ten onregte met eene rustende schutterij, des te meer daar in eene gemeente, die in haren omtrek, omtrent negen uren, of circa drie uren middellijn heeft; de betrekkingen der bewoners tot de dienstdoende schutterij, zoo oneindig uiteen loopen.

Quidquid id est, sese legi submittere fas est.

Mynheer de Redakteur.

Al te goed is buurmans gek, is een spreekwoord, dat vrij algemeen waarheid behelst. Maar als men nu ziet, dat iemand door zijne al te groote goedheid *buurmans gek* word, en dat wel op eene wijze, die hem in het *pecuniële* benadeelt en in het *morele* gansch niet voordeelig is, is men dan, als mensch, ook in geweten verpligt, zoodanigen *buurmans gek* opmerkzaam te maken?

Zoo ja, zou het dan niet goed zijn *buurmans gek* eens op te merken, dat hij in februarij (n° 9), maart (n° 13) enz. ll. verblijd werd met: «*Ha ha, eene buurmans Bredasche-Courant* van 4 palmen, 5 duimen en 5 streepen lengte?

Dat deze blijdschap werd vernieuwd door n° 16 van gelijke

grootte, tot dat *buurmans gek* in mei ll. op n° 19, nog van gelijke grootte, werd aangekondigd: « *deze courant, welke geregeld alle zaturdagen wordt uitgegeven, is voor den prys van* ZES *gulden in het jaar* (herinnert *buurmans gek* zich nog, wat deze courant te voren kostte?) enz. te bekomen, — dat daarop in n° 20 en 21 nog een paar bazen van couranten volgden, en hem reeds in n° 22 een blaadje (immers in vergelijk van de vorige) van 3 palmen en ruim 6 duimen werd in de hand gefrommeld, wordende echter op n° 23 niet vergeten te herhalen (op n° 22 zou dit hebben kunnen in het oog loopen): dat de prijs ZES gulden is?

Daar dit blaadje (altijd in vergelijk gesproken) nu aan politiek nieuws niets levert, dat niet reeds, vaak in de derde maag herkaauwd is en het, voor het *morele* nieuws, misschien *buurmans gek* geene ZES guldentjes waard is, zou men hem dan niet uit zijne al te groote goedheid mogen wekken, door den raad: « *laat het blaadje varen?* » N. N.

Eindhoven, 8 julij 1829.

Mynheer de redakteur!

Wij hebben met genoegen de gulle receptie des Konings in uwe stad en te Tilburg door uw geacht dagblad vernomen. Doch ook hier was deze ontvangst niet minder hartelijk. Zij was te hartelijker, daar wij, eerst daags te voren van de komst des Konings onderrigt, dag en nacht rusteloos gewerkt hebben, om door alle middelen, welke onze stad maar aanbood, aan deze heugelijke gebeurtenis allen luister bij te zetten. Wij durven dan ook gerust zeggen, dat onze geliefde Vorst ooggetuige is geweest, van de hoogachting en ware genegenheid, welke wij zijnen vorstelijken persoon toedragen. Jammer maar, dat Z. E. onze gouverneur, overtuigd, dat wij ons *de gegunde 24 uren al zeer wel hadden te nutte gemaakt*, den geheelen afloop niet heeft bijgewoond. Z. E. is in het gevolg des Konings de stad binnen gekomen, en door een achterstraatje in allerijl naar den Bosch doorgereden, Eindhoven geheel aan zich zelve overlatende. Maar waarom is dan toch Z. E. den Koning op de grenzen der provincie te gemoet gegaan? zeker om daar zijne pligtpleging af te leggen, en om Z. M. gedurende hoogstdeszelfs reize, met de plaatselijke omstandigheden bekend te maken. En ziet, in de eerst voorkomende arrondissements-hoofdplaats wordt dit reeds zoo verregaande vergeten. Had Z. E. kunnen goedvinden de ontvangst alhier bij te wonen, dan gewis zou het er bij de audientie geregelder zijn toegegaan; dan gewis ware Z. M. met de belangrijkheid van ons klein, doch nijverig plaatsje meer bekend geworden; dan gewis zou onze, de nijverheid zoo begunstigende Vorst, op aanraden van Z. E. het belangrijkste etablissement van onze provincie, en een der belangrijkste des rijks wel hebben willen bezigtigen. Deze omstandigheid gevoegd bij die, dat niemand dezer stad, zelfs niet de burgemeester aan de tafel des Koning is tegenwoordig geweest, heeft hier eenen onaangenamen indruk gemaakt: waarvoor wij echter, door de minzaamheid van onzen Vorst, en door hoogstdeszelfs goedkeuring wegens de ontvangst dubbel zijn schadeloos gesteld. Ja de Koning heeft ons zeer tevreden verlaten! In het naburig Woensel werd Z. M. al dadelijk door den burgemeester *Sporenberg* en door den sekretaris *Shoutjes* begroet. In de aanspraak, welke Z. E. A., zonder medekennis van den gemeenteraad, goedvond den Koning voor te lezen, kwam dan onder andere voor, dat, ja wel is waar, *eenige ingezetenen der gemeente zich door naburigen invloed hadden laten misleiden.* Gewis werden hier de adressen wegens de beruchte mishandelingen bedoeld. Een aantal opmerkingen doen zich nu ijlings voor mijnen geest op! Een burgemeester, als hoofd des gemeente-bestuurs, begroet zijnen Vorst met eene aanspraak, door welke al de leden van dat gemeente-bestuur, met uitzondering alleen der drie zachtzinnige mannen, worden beschuldigd, en door welke de grootste blaam wordt geworpen op naburen, waarvan bij burgemeester en zijne gemeente grootendeels moeten bestaan. Onzen zoo constitutionelen Koning worden hier openlijk de grootste onwaarheden gezegd, door hen, die zich aan de *inconstitutioneelste* handelwijze hebben schuldig gemaakt. Zou de ondankbaarheid, de onwelvoegelijkheid en de kwade trouw nog verder kunnen gedreven worden? neen, mijnheer de burgemeester, uwe ingezetenen hebben zich niet laten misleiden, zij zijn bij hunne buren troost komen zoeken, niet tegen uwen en uws sekretaris invloed, maar tegen uwen willekeur, tegen uwe miskenning der dierbaarste regten uwer ingezetenen, tegen uwe geweldenarij, door welke gij brave, eenvondige menschen zoudt willen verlagen tot blinde machines ter bevordering van uw en uws sekretaris aanzien bij de zoogenaamde mannen van magt. Die naburen hebben hen met raad en daad bijgestaan, en tot uw narigt dient, dat diezelfde naburen gestadig gereed zitten om hen verder, niet te *misleiden*, maar getrouw bij te staan; want zij houden steeds de lijst in het oog, die, volgens den *Noord-Brabander*, op het kantoor van den sekretaris voorhangt.

Intusschen het geheele gedrag van burgemeester en sekretaris van Woensel, zoo wel bij de stemming, als nu bij het begroeten des Konings, bedaard overwegende, is het waarlijk te bejammeren, dat mannen met zulke heerschzuchtige hoedanigheden, in plaats van een vrij land zoo als het onze, niet een zeker land op een hoekje van Europa bewonen: daar weet men thans de europesche drilmeesters beter te beloonen: daar, ja daar hadden zij nog kans om eenmaal pachas te worden zoo niet van twee paarden- dan toch zeker van twee ezels-staarten! maar in ons landje is daartoe hoe langer zoo minder kans. De burgemeester en notaris kan intusschen vast rekenen, dat zijne *misleide* ingezetenen, en zijne *misleidende* naburen bij volgende gelegenheden een en ander zullen weten op prijs te stellen, terwijl zij den sekretaris raden, van zijn tegenwoordig gedrag eens te vergelijken bij dat, hetwelk hij voor eenige jaren, toen hij den post van commies-griffier bij onze regtbank had misgeloopen, gehouden heeft tegen dienzelfden persoon, voor wien hij zijne *domme* krachten heeft ingespannen; en dan moet hij schaamrood bekennen, dat eigenbaat zijne eenige drijfveer is.

BEKENDMAKINGEN.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

AMSTERDAM, 10 JULIJ.

				Gebl.
Nederlanden.				
Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	58¾ - 59¼	58 7/8
Uitgestelde dito			7/8 - 15/16	59/64
Kansbiljetten		f	20 3/8 - ½	20 3/8
Stellen van uitgeloten dito			7150 - [illegible]	
Amortisatie-Syndikaat	4½	pCt.	100¾ - 101 [illegible]	100 [illegible]
Domein Losrenten	2½	«	98¼ - ¾	98 [illegible]
Handel-Maatschappij	4½	«	86¾ - 87¼	87
Frankryk.				
Inschrijving op het Grootboek	3	«	81¼ - ¾	81¾
Certifikaten van dito	«	«	75¾ - 76¼	76
Rusland.				
Bij *Hope* en C°	5	«	100½ - 101	100¾
Negociatie 1828	5	«	98¾ - 99¼	99
Inschrijving op het Grootboek	6	«	57 - ½	57 3/16
Certifikaten van dito	«	«	58¾ - 59¼	59 1/16
Cert. dito Hamburg Admin.	5	«	88¾ - 89¼	89
Dito te Londen genegocieerd	«	«	90¼ - ¾	90½
Pruissen.				
In Londen genegocieerd	«	«	111½ - 112½	
Idem 2de Ligting	«	«	111½ - 112½	
Spanje.				
Neg. bij *Hope* en C°	5½	«	30¼ - ¾	30½
Te Parijs en Londen gedomd	5	«	7¾ - 8¼	8
Renten perpetuel	«	«	49 - ½	
Coupons		f	8 - 10	
Polen.				
Loten		f	87 - 88	
Weenen.				
Bank	3	pCt.	91 - ¾	91¼
Dito	4	«	74¾ - 75¾	75 3/8
Certifikaten	2½	«	51 - ½	
Metaliek	5	«	95¾ - 96¼	96
Dito te Londen genegocieerd	[illegible]	[illegible]	[illegible] - 96¼	96
Dito	[illegible]	«	48½ - ¾	
Bank-Aktien	3	«	1365 - 1370	
Aandeelen f 100 bij *Rotschild*		«	197 - 199	198
Dito « 250 dito	4	«	379 - 381	380
Napels.				
Cert. bij *Lamaison* en *Bouwer*	«	«	80 - ½	80
Dito Napelsche Adm.	«	«	81½ - 82	81 11/16
Dito te Londen genegocieerd	«	«	84¾ - 85¼	85
Denemarken.				
Negociatie in Londen	3	«	67¼ - ½	67 5/16
Engeland.				
Geconsolideerde	«	«	89 - ¼	89⅛

Te 's BOSCH, bij de Gebroeders LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, H, n°. 20.